

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

філологічний факультет  
кафедра української мови

<b>Назва курсу</b> <i>Нормативний/вибірковий</i>	Українська мова нормативний
<b>Ступінь освіти</b> <b>Бакалавр/магістр/доктор</b> <b>філософії</b> <b>Освітня програма</b>	Бакалавр  Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша - англійська
<i>Рік викладання/ Семестр/ Курс</i> <i>(рік навчання)</i>	2021 / 2 семестри/ I курс
<b>Викладач</b>	Мінкова Ольга Федорівна
<b>Профайл викладача</b>	<a href="https://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-movi/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-movi/minkova-olga-fedorivna/">https://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-movi/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-movi/minkova-olga-fedorivna/</a>
<b>Контактний тел.</b>	(0619) 44-04-63
<b>E-mail:</b>	
<b>Сторінка курсу в ЦОДТ</b> <b>МДПУ ім. Б.Хмельницького</b>	
<b>Консультації</b>	<i>Очні консультації:</i> Згідно графіку роботи української мови <i>Он лайн- консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

## **1. АНОТАЦІЯ**

Начальна дисципліна «Українська мова» є невід'ємним складником системи підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр”, що входить до обов’язкових компонентів освітньої програми. Навчальна програма дисципліни передбачає формування комунікативної компетентності, удосконалення мовних в мовленнєвих навичок; сприяє оволодінню професійною компетентністю; розвиває ділові якості здобувачів вищої освіти; у стислій формі усного та письмового мовлення, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні терміни, поглиблює знання з української мови та мовлення.

## **2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

Мета курсу є: формувати у майбутніх спеціалістів уміння і навички досконалого володіння українською літературною мовою у професійній сфері шляхом оволодіння нормами сучасної української літературної мови, оперування термінологією майбутньої спеціальності, функціональними стилями у навчальній діяльності і професійному вжитку, знаннями про призначення і структуру ділових документів, необхідних спеціалістові конкретного профілю.

### Завдання курсу:

- формувати правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- удосконалювати в майбутніх спеціалістів уміння та навички вільного володіння українською літературною мовою в професійній діяльності;
- збагатити запас фахової термінології;
- розвивати вміння створювати, перекладати й редагувати тексти філологічного спрямування;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм, правил мовного етикету;
- розвивати здатність до врегулювання ділових стосунків у державно-правовій і професійній сферах життя засобами української мови.

## **3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ КУРСУ**

## **Загальні компетентності (ЗК)**

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

## **Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)**

### **Знання:**

ФК 1. Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень.

ФК 2. Знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки; здатність до їх систематизації та використання.

### **Комунікація:**

ФК 8. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та іноземною мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

ФК 10. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.

## **4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

### **Програмні результати навчання (ПРН)**

#### **Знання:**

ПРН 2. Фундаментальних наук для формування світогляду й соціалізації особистості та освоєння загальнопрофесійних дисциплін.

ПРН 5. Мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку української та іноземних мов, що вивчаються.

ПРН 7. Основ загальнотеоретичних та професійних дисциплін в обсязі, необхідному для проведення науково-дослідної роботи; правил академічної доброчесності; норм цитування при написанні наукових робіт.

ПРН 8. Сучасних підходів до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, екології.

**Уміння:**

ПРН 10. Володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та літературознавства, орієнтуючись на здобутки сучасної науки.

**Автономія і відповідальність:**

ПРН 20. Систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності; зокрема, шляхом провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності з урахуванням принципу самостійності з метою запобігання академічному плагіату.

## ОБСЯГ КУРСУ

Обсяг курсу				
Курс (семестр)	Загальна кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
IV курс (7 семестр)	90	-	36	54

## 6. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика навчальної дисципліни «Українська мова» ґрунтується на засадах академічної доброчесності, вимогах до відвідування та виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, а саме виконання практичних завдань, контрольних-модульних завдань, питань самостійної роботи, написання рефератів, творів, мовленнєвих замальовок, диктантів-афоризмів, диктантів-прислів'їв, різного роду документів.

При вивченні дисципліни не допустимі: плагіат, списування в ході модульного контролю та екзамену.

Норми академічної етики: дисциплінованість, взаємоповага, чесність та відповідальність.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: всі види робіт необхідно виконувати в оговорені строки. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. На заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного, обов'язково вимкнути звук гаджетів. При оцінюванні враховується активність і відвідуваність занять. Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи в колективі.

## 7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

### 7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
<b>Блок 1. Норми сучасної української літературної мови</b>						
2	<b>Тема 1. Роль мови в житті суспільства.</b>	<b>Практичне заняття (2 год.)</b>	Основна: 2, 4, 6. Допоміжна: 1,3,5,8	Фронтальне опитування Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	<b>Тема 2. Мовні норми. Орфоепічні та акцентуаційні норми.</b>	<b>Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)</b>	Основна: 2,4,5,6 Допоміжна: 1,3,5,8	Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	<b>Тема 3. Лексико-фразеологічні</b>	<b>Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</b>	Основна: 1,2,6	Фронтальне опитування. Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший

	<b>норми. Лексикографія</b>		Допоміжна: 2,4,5,7			періодичний контроль)
<b>6</b>	<b>Тема 4. Словотвірні та морфологічні норми</b>	<b>Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</b>	Основна: 1,2,4,6 Допоміжна: 4,5,8,10	Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
<b>4</b>	<b>Тема 5. Орфографічні норми</b>	<b>Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)</b>	Основна: 2,4,5 Допоміжна: 4,5,8,10	Періодичний (модульний) №1	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
<b>6</b>	<b>Тема 6. Синтаксичні норми</b>	<b>Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</b>	Основна: 1,5,6 Допоміжна: 4,5,8,10	Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
<b>4</b>	<b>Тема 7. Пунктуаційні норми</b>	<b>Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)</b>	Основна: 1,2,4,6 Допоміжна: 1,3,5,7,10	Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
<b>8</b>	<b>Тема 8. Текст. Стили сучасної української мови</b>	<b>Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)</b>	Основна: 1,2,4,6 Допоміжна: 1,3,5,7,10	Фронтальне опитування Редагування текстів	<b>5</b>	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
<b>6</b>	<b>Тема 9. Офіційно-діловий стиль</b>	<b>Практичне заняття (4 год.)</b>	Основна:	Виконання практичних завдань	<b>5</b>	впродовж першого навчального

		Самостійна робота (4 год.)	1,2,6 Допоміжна: 2,4,5,7	Тест-контроль Складання документа	зразка	семестру (другого періодичний контроль)
10	Тема 10. Науковий стиль. Наукові тексти	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Основна: 1,2,4,6 Допоміжна: 1,3,5,7,10	Виконання завдань	практичних	5 впродовж першого навчального семестру (другого періодичний контроль)
8	Тема 11. Галузеві терміносистеми української мови	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Основна: 1,2,6 Допоміжна: 2,4,5,7	Виконання завдань	практичних	5 впродовж першого навчального семестру (другого періодичний контроль)

### Блок 2. Мовна особистість як національний і соціокультурний феномен. Особливості мовної діяльності.

6	Тема 12. Комунікативні компетенції мовної особистості	Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: 1,2,6 Допоміжна: 2,4,5,7,9	Виконання завдань	практичних	5 впродовж першого навчального семестру (другого періодичний контроль)
4	Тема 13. Комунікативні якості мови	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: 1,2,4,6 Допоміжна: 1,3,5,7,10	Виконання завдань	практичних	5 впродовж першого навчального семестру (другого періодичний контроль)
4	Тема 14. Культура усного мовлення	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: 1,2,6	Фронтальне опитування Тест-контроль		5 впродовж першого навчального семестру (другого

			Допоміжна: 2,4,5,7,9			періодичний контроль)
4	Тема 15. Мистецтво публічного виступу	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: 1,2,4,6 Допоміжна: 1,3,5,7,10	Фронтальне опитування. Періодичний (модульний) №2	5	впродовж першого навчального семестру (другого періодичний контроль)

## 7.2. СТРУКТУРА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

не передбачено

Тема лекції	Зміст лекції

## 7.3. СТРУКТУРА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Роль мови в житті суспільства.	Мова і суспільство. Мова як знакова система. Усна і писемна форми мови. Походження української мови. Сучасна українська літературна мова. Українська мова серед інших мов світу. Мовна ситуація в державі. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Функції фахової мови: функція професійної комунікації, номінативна, акумулятивна (нагромадження наукових знань і практичного досвіду), сигніфікативна (передання обсягу понять), функція референції (співвіднесеність спеціальних найменувань з об'єктами дійсності).
Тема 2. Мовні норми. Орфоепічні та акцентуаційні норми.	Орфоепічні норми. Особливості вимови голосних і приголосних звуків української мови. Вимова дзвінких приголосних у кінці слова або в кінці складу перед глухими приголосними; шиплячих звуків; слів, у яких відбуваються асимілятивні процеси приголосних звуків; лексем іншомовного походження. Засоби милозвучності української мови. Акцентуаційні норми. Характеристика наголосу в українській мові. Паралельне наголошення. Складні випадки наголошення слів. Порушення



	акцентуаційних норм під впливом діалектного оточення, російської мови, за аналогією до генетично подібних утворень, що мають певний тип наголосу.
<b>Тема 3. Лексико-фразеологічні норми. Лексикографія.</b>	Лексичне значення слова. Слова однозначні та багатозначні. Пряме і переносне значення слова. Особливості вживання омонімів, антонімів, паронімів. Перифрази та евфемізми. Терміни, професіоналізми, жаргонізми, арготизми, історизми, архаїзми, неологізми. Вживання іншомовних слів. Міжмовні омоніми як перешкода у професійному спілкуванні. Канцеляризми, діалектизми. Лексичні повтори, тавтологія, плеоназм, мовні штампи, просторічні слова, вульгаризми, слова-паразити. Фразеологізми. Професійна фразеологія. Українська лексикографія. Основні типи словників. Сучасна кодифікаційна практика. Організація ресурсів національної словникової бази. Український електронний словник.
<b>Тема 4. Словотвірні та морфологічні норми.</b>	Словотвірні норми. Творення іменників на позначення назв жителів певного населеного пункту. Творення присвійних прикметників. Творення прикметникових форм від різних географічних назв. Творення назв осіб за моделлю "людина, яка займається чимось". Тенденції сучасного словотворення. Морфологічні норми. Норма й основні морфологічні категорії: рід, число, відмінок, ступені порівняння, особа. Творення відмінкових форм іменників. Творення ступенів порівняння прикметників. Непрямі відмінки числівників. Творення особових форм дієслів
<b>Тема 5. Орфографічні норми.</b>	Орфографічні норми як особливий різновид мовних норм. Основні поняття орфографії: орфограма, орфографічне правило, орфографічний принцип. Принципи українського правопису. Правопис основи слова. Правопис закінчень відмінюваних слів. Правопис слів іншомовного походження. Правопис власних назв. Негативний вплив орфографічних помилок на результат писемного спілкування.
<b>Тема 6. Синтаксичні норми.</b>	Синтаксична нормативність мовлення. Особливості координації присудка з підметом, узгодження власних назв населених пунктів, держав, географічних об'єктів тощо із загальними. Побудова словосполучень; складні випадки керування іменників, прикметників, дієслів. Переклад прийменникових конструкцій російської мови українською. Особливості побудови простих речень: порядок слів у реченні, вживання однорідних членів, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів. Типові недоліки, пов'язані з побудовою складних речень.
<b>Тема 7. Пунктуаційні норми.</b>	Розділові знаки – структурний компонент писемної мови. Основні поняття пунктуації: пунктуаційне правило. Види пунктограм. Розділові знаки у простому неускладненому та ускладненому реченнях, у складносурядному, складнопідрядному та безсполучниковому реченнях. Пунктограми при прямій мові, діалозі та цитатах. Комунікативна роль розділових знаків.

<p><b>Тема 8. Текст. Стили сучасної української мови.</b></p>	<p>Поняття тексту. Визначальні риси тексту. Тема, підтеми, головна думка, абзац, складне синтаксичне ціле. Послідовний (ланцюговий) та паралельний зв'язки між реченнями у тексті. Мовні засоби текстового зв'язку. Нейтральні і стилістично забарвлені мовні засоби. Функціональні стилі. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Офіційно-діловий стиль. Художній стиль. Розмовний (розмовно-побутовий) стиль. Основні ознаки стилів, їх підстили. Стильові різновиди мови у професійному спілкуванні.</p>
<p><b>Тема 9. Офіційно-діловий стиль.</b></p>	<p>Офіційно-діловий стиль, його підстили (законодавчий, дипломатичний, адміністративно-канцелярський). Загальні вимоги до складання та оформлення документів. Класифікація документів. Формуляр документа. Основні правила оформлення реквізитів. Документація щодо особового складу. Заява. Характеристика. Резюме. Автобіографія. Сучасне ділове листування. Класифікація листів, їх реквізити. Особливості оформлення листів різних видів. Етикет ділового листування. Різновиди реклами. Мова реклами. Візитна картка як атрибут ділової людини. Діловий блокнот і діловий щоденник. Довідково-інформаційні документи. Довідка. Запрошення. Оголошення. Доповідна записка. Пояснювальна записка. План. Звіт. Адреса. Телеграма. Факс. Обліково-фінансова документація. Акт. Доручення. Розписка. Список. Накладна. Таблиця. Господарсько-договірні документи. Договір, Контракт. Трудова угода. Організаційні документи. Положення. Інструкція. Правила. Статут. Розпорядчі документи. Вказівка. Наказ. Постанова. Розпорядження. Ухвала.</p>
<p><b>Тема 10. Науковий стиль. Наукові тексти</b></p>	<p>Науковий стиль, його підстили (власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний). Текст як форма існування наукових знань. Форми аналітичного запису готового тексту. План, його види. Тези. Послідовність складання плану і тез. Спільне і відмінне між ними. Особливості конспектування. Анотація, Реферат як форма опрацювання літератури з певної проблеми.</p>
<p><b>Тема 11. Галузеві терміносистеми української мови.</b></p>	<p>Професійна термінологія як когнітивно-комунікативний стереотип. Термінологія обраного фаху. Співвідношення національних та іншомовних компонентів у мовній поведінці професійного комунікатора. Термінографія. Дотримання стандартів у написанні наукових робіт. Курсова робота. Дипломна робота. Магістерська робота. Оформлення наукової роботи. Бібліографія. Автореферат. Наукова стаття. Наукова доповідь. Рецензія. Науковий етикет.</p>
<p><b>Тема 12. Комунікативні компетенції мовної особистості.</b></p>	<p>Комунікативні компетенції як сума знань, умінь та характерних рис, що забезпечують людині можливість діяти, застосовуючи специфічні лінгвальні та позалінгвальні засоби. Лінгвістична, соціолінгвістична і прагматична компетенції. Мовна особистість як національний і соціокультурний феномен. Мовна свідомість. Мовна картина світу. Мовленнева діяльність. Види мовленневої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Природа спілкування і комунікації. Стратегія мовної поведінки. Особливості міжособистісного</p>

	спілкування. Моделювання мовної поведінки у професійній сфері. Конструювання емпатичної комунікації. Технології нейролінгвістичного програмування.
<b>Тема 13. Комунікативні якості мови.</b>	Характеристика комунікативних якостей мови. Правильність мови. Точність мови. Логічність мови. Чистота мови. Образність мови. Багатство мови. Різноманітність мови. Доречність мови. Доступність мови. Достатність мови. Стислість мови. Змістовність мови. Ясність мови. Емоційність мови. Естетичність мови. Дієвість мови. Взаємодія і взаємозалежність комунікативних якостей мови.
<b>Тема 14. Культура усного мовлення.</b>	Монолог. Типи монологічного мовлення. Діалог, його види. Полілог. Техніка усного мовлення. Дихання. Голос. Дикція. Інтонація. Мелодика. Темп мовлення. Невербальні компоненти спілкування. Кінесика. Усне спілкування. Мовний етикет. Телефонна розмова. Проведення конференцій, круглих столів, дискусій тощо.
<b>Тема 15. Мистецтво публічного виступу.</b>	Види сучасного публічного виступу. Жанри публічного виступу: доповідь, лекція, проповідь, бесіда, промова, повідомлення, поздоровлення, тост. Риторика. Традиції українського красномовства.

#### 7.4. СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

<b>Тема для самостійного опрацювання</b>	<b>Зміст теми</b>
<b>Роль мови в житті суспільства.</b>	Мова і суспільство. Мова як знакова система. Усна і писемна форми мови. Походження української мови. Сучасна українська літературна мова. Українська мова серед інших мов світу. Мовна ситуація в державі. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Функції фахової мови: функція професійної комунікації, номінативна, акумулятивна (нагромадження наукових знань і практичного досвіду), сигніфікативна (передання обсягу понять), функція референції (співвіднесеність спеціальних найменувань з об'єктами дійсності).
<b>Мовні норми. Орфоепічні та акцентуаційні норми.</b>	Орфоепічні норми. Особливості вимови голосних і приголосних звуків української мови. Вимова дзвінкх приголосних у кінці слова або в кінці складу перед глухими приголосними; шиплячих звуків; слів, у яких відбуваються асимілятивні процеси приголосних звуків; лексем іншомовного походження. Засоби милозвучності української мови. Акцентуаційні норми. Характеристика наголосу в українській мові. Паралельне наголошення. Складні випадки наголошення слів. Порушення акцентуаційних

	норм під впливом діалектного оточення, російської мови, за аналогією до генетично подібних утворень, що мають певний тип наголосу.
<b>Лексико-фразеологічні норми. Лексикографія.</b>	Лексичне значення слова. Слова однозначні та багатозначні. Пряме і переносне значення слова. Особливості вживання омонімів, антонімів, паронімів. Перифрази та евфемізми. Терміни, професіоналізми, жаргонізми, арготизми, історизми, архаїзми, неологізми. Вживання іншомовних слів. Міжмовні омоніми як перешкода у професійному спілкуванні. Канцеляризми, діалектизми. Лексичні повтори, тавтологія, плеоназм, мовні штампи, просторічні слова, вульгаризми, слова-паразити. Фразеологізми. Професійна фразеологія. Українська лексикографія. Основні типи словників. Сучасна кодифікаційна практика. Організація ресурсів національної словникової бази. Український електронний словник.
<b>Словотвірні та морфологічні норми.</b>	Словотвірні норми. Творення іменників на позначення назв жителів певного населеного пункту. Творення присвійних прикметників. Творення прикметникових форм від різних географічних назв. Творення назв осіб за моделлю "людина, яка займається чимось". Тенденції сучасного словотворення. Морфологічні норми. Норма й основні морфологічні категорії: рід, число, відмінок, ступені порівняння, особа. Творення відмінкових форм іменників. Творення ступенів порівняння прикметників. Непрямі відмінки числівників. Творення особових форм дієслів.
<b>Орфографічні норми.</b>	Орфографічні норми як особливий різновид мовних норм. Основні поняття орфографії: орфограма, орфографічне правило, орфографічний принцип. Принципи українського правопису. Правопис основи слова. Правопис закінчень відмінюваних слів. Правопис слів іншомовного походження. Правопис власних назв. Негативний вплив орфографічних помилок на результат писемного спілкування.
<b>Синтаксичні норми.</b>	Синтаксична нормативність мовлення. Особливості координації присудка з підметом, узгодження власних назв населених пунктів, держав, географічних об'єктів тощо із загальними. Побудова словосполучень; складні випадки керування іменників, прикметників, дієслів. Переклад прийменникових конструкцій російської мови українською. Особливості побудови простих речень: порядок слів у реченні, вживання однорідних членів, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів. Типові недоліки, пов'язані з побудовою складних речень.
<b>Пунктуаційні норми..</b>	Розділові знаки – структурний компонент писемної мови. Основні поняття пунктуації: пунктуаційне правило. Види пунктограм. Розділові знаки у простому

	неускладненому та ускладненому реченнях, у складносурядному, складнопідрядному та безсполучниковому реченнях. Пунктограми при прямій мові, діалозі та цитатах. Комунікативна роль розділових знаків
<b>Текст. Стилї сучасної української мови.</b>	Поняття тексту. Визначальні риси тексту. Тема, підтеми, головна думка, абзац, складне синтаксичне ціле. Послідовний (ланцюговий) та паралельний зв'язки між реченнями у тексті. Мовні засоби текстового зв'язку. Нейтральні і стилістично забарвлені мовні засоби. Функціональні стилі. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Офіційно-діловий стиль. Художній стиль. Розмовний (розмовно-побутовий) стиль. Основні ознаки стилів, їх підстилї. Сильові різновиди мови у професійному спілкуванні.
<b>Офіційно-діловий стиль.</b>	Офіційно-діловий стиль, його підстилї (законодавчий, дипломатичний, адміністративно-канцелярський). Загальні вимоги до складання та оформлення документів. Класифікація документів. Формуляр документа. Основні правила оформлення реквізитів. Документація щодо особового складу. Заява. Характеристика. Резюме. Автобіографія. Сучасне ділове листування. Класифікація листів, їх реквізити. Особливості оформлення листів різних видів. Етикет ділового листування. Різновиди реклами. Мова реклами. Візитна картка як атрибут ділової людини. Діловий блокнот і діловий щоденник. Довідково-інформаційні документи. Довідка. Запрошення. Оголошення. Доповідна записка. Пояснювальна записка. План. Звіт. Адреса. Телеграма. Факс. Обліково-фінансова документація. Акт. Доручення. Розписка. Список. Накладна. Таблиця. Господарсько-договірні документи. Договір, Контракт. Трудова угода. Організаційні документи. Положення. Інструкція. Правила. Статут. Розпорядчі документи. Вказівка. Наказ. Постанова. Розпорядження. Ухвала.
<b>Науковий стиль. Наукові тексти</b>	Науковий стиль, його підстилї (власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний). Текст як форма існування наукових знань. Форми аналітичного запису готового тексту. План, його види. Тези. Послідовність складання плану і тез. Спільне і відмінне між ними. Особливості конспектування. Анотація, Реферат як форма опрацювання літератури з певної проблеми
<b>Галузеві терміносистеми української мови.</b>	Професійна термінологія як когнітивно-комунікативний стереотип. Термінологія обраного фаху. Співвідношення національних та іншомовних компонентів у мовній поведінці професійного комунікатора. Термінографія. Дотримання стандартів у написанні наукових робіт. Курсова робота. Дипломна робота. Магістерська робота. Оформлення наукової роботи. Бібліографія. Автореферат. Наукова стаття. Наукова доповідь. Рецензія. Науковий етикет.
<b>Комунікативні компетенції мовної особистості.</b>	Комунікативні компетенції як сума знань, умінь та характерних рис, що забезпечують людині можливість діяти, застосовуючи специфічні лінгвальні та позалінгвальні засоби. Лінгвістична, соціолінгвістична і прагматична компетенції. Мовна особистість як національний і соціокультурний феномен. Мовна

	свідомість. Мовна картина світу. Мовленнева діяльність. Види мовленневої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Природа спілкування і комунікації. Стратегія мовної поведінки. Особливості міжособистісного спілкування. Моделювання мовної поведінки у професійній сфері. Конструювання емпатичної комунікації. Технології нейролінгвістичного програмування.
<b>Комунікативні якості мови.</b>	Характеристика комунікативних якостей мови. Правильність мови. Точність мови. Логічність мови. Чистота мови. Образність мови. Багатство мови. Різноманітність мови. Доречність мови. Доступність мови. Достатність мови. Стислість мови. Змістовність мови. Ясність мови. Емоційність мови. Естетичність мови. Дієвість мови. Взаємодія і взаємозалежність комунікативних якостей мови.
<b>Культура усного мовлення.</b>	Монолог. Типи монологічного мовлення. Діалог, його види. Полілог. Техніка усного мовлення. Дихання. Голос. Дикція. Інтонація. Мелодика. Темп мовлення. Невербальні компоненти спілкування. Кінесика. Усне спілкування. Мовний етикет. Телефонна розмова. Проведення конференцій, круглих столів, дискусій тощо
<b>Мистецтво публічного виступу.</b>	Види сучасного публічного виступу. Жанри публічного виступу: доповідь, лекція, проповідь, бесіда, промова, повідомлення, поздоровлення, тост. Риторика. Традиції українського красномовства.

## **7. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ**

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- методи проблемного викладення матеріалу;
- метод симуляції, метод брейнстормінгу;
- методи спонування до творчого пошуку;
- метод теоретико-інформаційний;
- метод контролю та самоконтролю.

Перша модульна робота включає питання з Блоку I. Тема 1-8. Друга модульна робота - Блок II. Теми 9-15.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання, зміст яких входять до програми освітнього компоненту.

## **9. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю**

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (презентації, есе, переклад фахового тексту, укладання документів), періодичного контролю (періодична контрольна робота), екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

### **Загальна система оцінювання курсу**

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР):  $КТ = ПК + ПКР$ . Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ( $X_{ср}$ ) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ( $X_{ср}$ ) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою:  $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$ . Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях  $X_{ср} = 4.1$  бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так:  $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$  (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано  $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$  (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл.  $ЗР = (ПО + Е) / 2$ .

Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролі, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

## **Критерії оцінювання поточного контролю на практичних заняттях (усне опитування, завдання самостійної роботи):**

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу з фаху. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

## **Критерії оцінювання періодичного контролю**

Контрольна (модульна) робота включає 30 тестових завдань. Максимальна кількість балів – 30.

Тридцять тестових завдань по 1 балу – 30 балів.

Тестові завдання: 1 бал – завдання виконано, 0 балів – завдання не виконано.



## **Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю**

Підсумковий контроль з дисципліни «Української мови» відбувається у формі екзамену.

Екзаменаційний білет включає 100 тестових завдання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові завдання: 1 бал – завдання виконано, 0 балів – завдання не виконано.

## **10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ**

### **ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Гуць М.В., Олійник І.Г., Ющук І.П. Українська мова у професійному спілкуванні. навчальний посібник. – К.: Міжнародна агенція “VeeZone”, 2004. – 336 с.
2. Бабакова О.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч.посіб.для студ.закладів вищої освіти./уклад. О.Б. Бабакова, З.О.Митяй, О.Г.Хомчак. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.Г., 2018 – 151 с.
3. Ділова українська мова / за ред. О.Д. Горбула. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2008. – 222 с.
4. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: навч. посібн. / З. Мацюк, Н. Станкевич. – К.: Каравела, 2009. – 352 с.
5. Симоненко Т.В., Чорновол Г.В., Руденко Н.П. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум: навч. посіб. – К.: ВЦ “Академія”, 2010. – 272 с.
6. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К Алерта, 2011. – 696 с.

### **ДОПОМІЖНА**

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів: Світ, 2003. – 432 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2004. – 344 с.
3. Берегова Г.Д. Українська мова за професійним спрямуванням: навчально-методичний посібник / Г.Д. Берегова. – Херсон : Олді-плюс, 2011. – 340 с.
4. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації: навчальний посібник / Н. В. Ботвина. – К.: АртЕк, 2002. – 205 с.

5. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: навч. посібник / Г. Волкотруб. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. – 256 с.
6. Грищенко Т. Б. Українська мова та культура мовлення / Т. Б. Грищенко. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 472 с.
7. Дідук Г. Ділова та наукова мова. Ділові папери. Правопис у таблицях: навч. посібник / Г. Дідук. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 150 с.
8. Довідник з культури мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К.: Вища шк., 2005. – 400 с.
9. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова / М.Г. Зубков. – Х. : Торсінг, 2003. – 448 с.
10. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові / І. М. Кочан. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 519 с.

## ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://novamova.com.ua>
2. <http://linguist.univ.kiev.ua>
3. <http://www.nbu.gov.ua/eb>
4. <http://proling.com>
5. <http://www.geocities.com/hommahchorny/hl.html>
6. <http://www.ussr.to/ALL/tishkovets/movva>
7. <http://vwww.unicorne.org/dictionnaireUkrainien>